

commissie voor de milieu-effectrapportage

TOETSINGSADVIES MILIEU-EFFECTRAPPORT
OPSLAG EN VERWERKING RADIOACTIEF AFVAL
LOCATIE "SLOE"

123-528
14 april 1989

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies van het milieu-effectrapport "locatie Sloe": verwerking en opslag van radioactief afval/ [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-034-6
SISO 614.62 UDC [504.064.2:628.4.047](492.912)
trefw.: milieu-effectrapportage ; Sloegebied /
radioactieve afvalstoffen ; opslag ; Sloegebied.

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina</u>	
I	INLEIDING	1
II	TOETSING VAN HET LOCATIE-GEBONDEN MER LOCATIE SLOE	3
	1. Het overstromingsrisico van de locatie Sloe	4
	2. De milieu-gevolgen van transporten	5
	3. Lozing van radioactief afvalwater op de Westerschelde	6
	4. De chemische samenstelling en het gedrag van het radioactieve afval	7
	5. Servituut op de rondom de locatie Sloe liggende terreinen	7
	6. Persen en verbranden als verwerkingsmethoden van vast laag- en middelradioactief afval	8
	7. De vertrouwensrelatie met de omwonende bevolking	9

BIJLAGEN

1. Overige meer gedetailleerde opmerkingen over het locatiegebonden MER Locatie Sloe.
2. Openbare bekendmaking in de Staatscourant (nr. 33) van woensdag 15 februari 1989 betreffende aanvragen van COVRA
3. Brief van 8 februari 1989 van Gedeputeerde Staten van Zeeland aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage met verzoek om advies over het MER
4. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage
5. Lijst van schriftelijke inspraakreacties en van de sprekers die mondelinge inspraakreacties inbrachten op de openbare zitting van 6 maart 1989 te Heinkenszand

commissie voor de milieu-effectrapportage

- * Aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
- * Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- * Aan de Minister van Verkeer en Waterstaat
- * Aan de Minister van Economische Zaken
- * Aan de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk

onderwerp

Toetsingsadvies Locatiegebonden
MER Verwerking en Opslag van
radioactief afval, Locatie Sloe

U349-89/Sc/mc/123-529
utrecht,

14 april 1989

Bijgaand bied ik U, overeenkomstig artikel 41 z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), het toetsingsadvies aan, dat de Commissie voor de milieu-effectrapportage uitbrengt met het oog op de besluitvorming waarvoor op Uw gezag het locatiegebonden milieu-effectrapport (MER) inzake opslag en verwerking van radioactief afval, Locatie Sloe werd opgesteld. Dit advies, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep van de Commissie onder voorzitterschap van ondergetekende, omvat de toetsing van het MER op basis van de in juni 1986 door U vastgestelde richtlijnen voor het MER voor de locatie op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM) en de op 30 november 1988 door U vastgestelde aanvullende richtlijnen voor het MER voor de locatie Sloe.

Uit het toetsingsadvies komt naar voren, dat dit MER, evenals het voorafgaande MER bruikbare en toegankelijke informatie verschaft en voldoende basis biedt voor een afrondend besluit over het al dan niet realiseren van deze faciliteit op een van de beide bestudeerde locaties, waarvoor in 1987 en in 1989 vergunningenaanvragen werden ingediend.

Wanneer de gebouwen en installaties zorgvuldig worden ontworpen, degelijk gebouwd en te zijner tijd deskundig en met toewijding worden bedreven, behoeft deze vestiging voor de opslag van radioactief afval geen aanmerkelijk risico te betekenen voor de gezondheid van de omwonenden en de kwaliteit van het milieu in de directe omgeving. Hiertoe is gedurende al deze fasen een deskundig toezicht van de kant van de overheid vereist. Dit toezicht zou zich ook moeten uitstrekken tot de methoden van transport over de weg, per spoor en per schip.

Naast de beoordeling van de technische en milieuhygiënische informatie van het MER Locatie Sloe heeft de Commissie in dit vergevorderde stadium van de m.e.r.-procedure er behoefte aan om enkele kritische kanttekeningen van meer algemene aard te plaatsen bij een aantal aspecten, die de gevolgde besluitvorming sedert het begin van de milieu-effectrapportage-procedure gekenmerkt hebben.

Het betreft de probleemstelling en de beoogde oplossing in relatie tot de vergunningverlening voor de COVRA-faciliteit, de wijze waarop de locatiekeuze tot stand is gekomen en de vertrouwensrelatie tussen de omwonende bevolking en de betrokken overheden.

1. De probleemstelling, de wijze van uitvoering en de vergunningverlening voor de COVRA-faciliteit

Vanaf het begin van de m.e.r.-procedure op 25 maart 1985 is in de probleemstelling voor de COVRA-faciliteit rekening gehouden met de behandeling van radioactief afval volgens verschillende aanbod-scenario's. In scenario 1 wordt uitgegaan van de verwerking en opslag van het laag- en middel-radioactief afval van ziekenhuizen, onderzoeksinstellingen, industrieën en de beide bestaande kernenergiecentrales. Daarnaast wordt in scenario 1 rekening gehouden met warmte-producerend kernsplijtingsafval, dat in een glazen matrix is verwerkt (KSA) en hoog-, middel- en laagradioactief afval dat in de komende 20 jaar door de opwerkingsfabrieken in Engeland en Frankrijk kan worden teruggestuurd. Bij de scenario's 2A en 2B wordt het afvalaanbod van scenario 1 verondersteld uitgebreid te worden met het afval ontstaan bij een nog te installeren nucleair vermogen van 2000 of 4000 MWe.

Bij scenario 1 gaat het dus om radioactief afval, waartoe de Nederlandse samenleving zich reeds heeft gecommitteerd als gevolg van toegelaten toepassingen van radioactieve stoffen, terwijl het in de probleemstelling opnemen van de scenario's 2A en 2B bij velen, gezien de talrijke inspraakreacties hierover, de indruk is ontstaan, dat de m.e.r.-procedure voor de inrichting van een verwerkings- en opslag faciliteit voor een periode van 50-100 jaar impliciet gekoppeld wordt aan de bouw van nieuwe kerncentrales. Gezien de recente nota "Het energiebeleid nader bezien" op 13 maart 1989 uitgebracht aan de Tweede Kamer der Staten Generaal is echter voor het jaar 1992 geen beslissing te verwachten over de bouw van nieuwe kerncentrales. Mogelijke nieuwe kerncentrales zijn dan niet in bedrijf vóór het jaar 2000. Met het oog op het voorafgaande bepleit de Commissie de behandeling van COVRA's vergunningenaanvragen alleen te richten op de verwerking en opslag van het afval dat wordt aangeboden volgens het scenario 1, dat is dus op het afval, waartoe de Nederlandse samenleving zich in principe heeft gecommitteerd.

In dit licht bezien hebben sommige leden van de Commissie naar voren gebracht dat COVRA zijn systeemkeuze voor de opslag van warmteproducerend hoogradioactief afval heroverweegt. Dit wordt ingegeven, omdat het systeem voor de opslag van dit type afval dan beperkt kan blijven tot die voorzieningen, die nodig zijn vanwege het in bedrijf zijn van de bestaande kerncentrales in Dodewaard en Borssele. De daarvoor benodigde opslag van KSA afkomstig van de opwerkingsfabrieken in Engeland en Frankrijk, kan dan plaatsvinden in dezelfde containers, die gebruikt worden voor het transport, verticaal opgesteld in een licht afgeschermd gebouw. Het ontwerp van de zware en dikke afgeschermd bunker, zou dan eveneens nader bezien kunnen worden. Voor een dergelijke heroverweging lijkt voldoende tijd beschikbaar. In de aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies van 29 januari 1988 vestigde de Commissie de aandacht op de beoogde vergunningverlening en de bedrijfsduur van de faciliteit. De vergunningaanvraag in het kader van de Kernenergiewet is voor onbepaalde tijd. Daarentegen beschrijft het MER in par. 2.4, blz. 21, dat de voorgenomen faciliteit bedoeld is voor de verwerking en

opslag van al het radioactieve afval, dat de komende 50 tot 100 jaar geproduceerd zal kunnen worden. De Commissie beveelt opnieuw aan de vergunningverlening te richten op een bepaalde bedrijfsduur; hierdoor wordt recht gedaan aan de doelstelling in het MER (par. 2.4), die "uitgaat van de mogelijkheid van opslag gedurende 50 tot 100 jaar".

2. De locatiekeuze voor de COVRA-faciliteit

De selectie van de drie locaties, die in het eerste locatie-gebonden MER beschouwd werden voor de vestiging van de COVRA faciliteit, geschiedde door de Commissie LOFRA (Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval) aan de hand van bestuurlijke en planologische criteria. De selectie van de nieuwe voorkeurslocatie op het terrein van het Havenschap Vlissingen (de locatie Sloe) was de uitkomst van een onderzoek, dat werd uitgevoerd door een werkgroep van de gemeente Borsele, waaraan ook door de provincie Zeeland en de Rijksoverheid werd deelgenomen. Deze aanpak heeft ertoe geleid, dat geen van de vier tot nu toe beschouwde locaties uit het oogpunt van kans op overstroming beschouwd kan worden als het meest milieu-vriendelijke alternatief in de zin van de m.e.r.-regeling in de Wabm. Het overstromingsaspect heeft de laatste twee jaren aan belang gewonnen vanwege de mogelijk te verwachten klimaatsverandering en stijging van de zeespiegel. Dit geldt in het bijzonder voor de huidige voorkeurslocatie Sloe vanwege haar buitendijkse ligging. Deze ligging brengt ook met zich mee, dat de stabiliteit van de ondergrond een belangrijk aandachtspunt kan zijn.

Een locatie-selectieproces met m.e.r. had, naar de mening van de Commissie, in milieuhygiënisch opzicht tot een meer verantwoorde afweging kunnen leiden.

3. De vertrouwensrelatie met de omwonende bevolking

In de opeenvolgende adviezen, die de Commissie reeds heeft uitgebracht in het kader van de verschillende stappen in deze m.e.r.-procedure, heeft zij steeds gewezen op het belang van een goede vertrouwensrelatie tussen de betrokken overheden en de omwonende bevolking. Uit het grote aantal bezwaarschriften kan de Commissie helaas slechts afleiden, dat deze zich in de loop van de tijd niet in waarneembaar positieve zin ontwikkeld heeft. De Commissie spreekt nadrukkelijk als haar gevoelen uit, dat voor een ingrijpend project als het onderhavige een voldoende maatschappelijk draagvlak essentieel is. De Commissie dringt er dan ook bij het bevoegd gezag op aan alsnog al het mogelijke in het werk te stellen deze ontwikkeling in positieve zin om te buigen. De mogelijke middelen daartoe heeft zij in haar vorige adviezen reeds uitgebreid aangegeven.

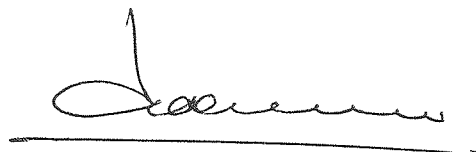
Nu het einde in zicht komt van de langdurige procedure, die de mogelijke vestiging van de COVRA-faciliteit heeft doorlopen, meent de Commissie U de aanbeveling te moeten doen als afronding van dit besluitvormingsproces een samenvattend document op te stellen, waarin antwoord gegeven wordt op de vragen, die ook nu nog over het COVRA-voornemen leven en ook door de Commissie zijn gesteld. Dit document kan ten grondslag liggen aan het definitieve besluit, dat nog over de COVRA-vestiging genomen moet worden en kan aansluiten bij de bepalingen in artikel 41ak van de Wabm over de motivering van het besluit in

kenmerk : U349-89/Sc/mc/123-529

vervolgblad: 3

relatie tot het MER en de terzake van het MER ingebrachte opmerkingen, bezwaarschriften en adviezen.

De Commissie zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik maakt van haar advies. Een afschrift van deze brief is heden gezonden aan het Gemeentebestuur van Borsele, dat met U bevoegd gezag is in de onderhavige besluitvorming, als ook aan het provinciaal bestuur van Zeeland, dat optreedt als coördinerende instantie in de bezwarenprocedure.

drs. H.G. Ouwerkerk,
Voorzitter werkgroep m.e.r. verwerking
en opslag van radioactief afval.

Bijlage: 1.

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIEGEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIO-ACTIEF AFVAL
LOCATIE "SLOE"

Advies op grond van artikel 41 z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen Milieuhygiëne over de inhoud van het Milieu-effectrapport verwerking en opslag van radio-actief afval locatie "Sloe".

Uitgebracht aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

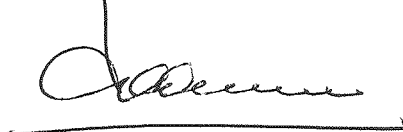
De werkgroep m.e.r. Verwerking en Opslag van Radio-actief Afval,

de Secretaris,

drs. J.J. Scholten.

de Voorzitter,

drs. H.G. Ouwkerk.

Utrecht, 14 april 1989

commissie voor de milieu-effectrapportage

- * Aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
- * Aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- * Aan de Minister van Verkeer en Waterstaat
- * Aan de Minister van Economische Zaken
- * Aan de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

uw kenmerk

uw brief

ons kenmerk

onderwerp

U349-89/Sc/mc/123-529
utrecht,

Toetsingsadvies Locatiegebonden
MER Verwerking en Opslag van
radioactief afval, Locatie Sloe

14 april 1989

Bijgaand bied ik U, overeenkomstig artikel 41 z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), het toetsingsadvies aan, dat de Commissie voor de milieu-effectrapportage uitbrengt met het oog op de besluitvorming waarvoor op Uw gezag het locatiegebonden milieu-effectrapport (MER) inzake opslag en verwerking van radioactief afval, Locatie Sloe werd opgesteld. Dit advies, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep van de Commissie onder voorzitterschap van ondergetekende, omvat de toetsing van het MER op basis van de in juni 1986 door U vastgestelde richtlijnen voor het MER voor de locatie op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM) en de op 30 november 1988 door U vastgestelde aanvullende richtlijnen voor het MER voor de locatie Sloe.

Uit het toetsingsadvies komt naar voren, dat dit MER, evenals het voorafgaande MER bruikbare en toegankelijke informatie verschaft en voldoende basis biedt voor een afrondend besluit over het al dan niet realiseren van deze faciliteit op een van de beide bestudeerde locaties, waarvoor in 1987 en in 1989 vergunningaanvragen werden ingediend.

Wanneer de gebouwen en installaties zorgvuldig worden ontworpen, degelijk gebouwd en te zijner tijd deskundig en met toewijding worden bedreven, behoeft deze vestiging voor de opslag van radioactief afval geen aanmerkelijk risico te betekenen voor de gezondheid van de omwonenden en de kwaliteit van het milieu in de directe omgeving. Hiertoe is gedurende al deze fasen een deskundig toezicht van de kant van de overheid vereist. Dit toezicht zou zich ook moeten uitstrekken tot de methoden van transport over de weg, per spoor en per schip.

Naast de beoordeling van de technische en milieuhygiënische informatie van het MER Locatie Sloe heeft de Commissie in dit vergevorderde stadium van de m.e.r.-procedure er behoefte aan om enkele kritische kanttekeningen van meer algemene aard te plaatsen bij een aantal aspecten, die de gevolgde besluitvorming sedert het begin van de milieu-effectrapportage-procedure gekenmerkt hebben.

Het betreft de probleemstelling en de beoogde oplossing in relatie tot de vergunningverlening voor de COVRA-faciliteit, de wijze waarop de locatiekeuze tot stand is gekomen en de vertrouwensrelatie tussen de omwonende bevolking en de betrokken overheden.

1. De probleemstelling, de wijze van uitvoering en de vergunningverlening voor de COVRA-faciliteit

Vanaf het begin van de m.e.r.-procedure op 25 maart 1985 is in de probleemstelling voor de COVRA-faciliteit rekening gehouden met de behandeling van radioactief afval volgens verschillende aanbod-scenario's. In scenario 1 wordt uitgegaan van de verwerking en opslag van het laag- en middel-radioactief afval van ziekenhuizen, onderzoeksinstellingen, industrieën en de beide bestaande kernenergiecentrales. Daarnaast wordt in scenario 1 rekening gehouden met warmte-producerend kernsplijtingsafval, dat in een glazen matrix is verwerkt (KSA) en hoog-, middel- en laagradioactief afval dat in de komende 20 jaar door de opwerkingsfabrieken in Engeland en Frankrijk kan worden teruggestuurd. Bij de scenario's 2A en 2B wordt het afvalaanbod van scenario 1 verondersteld uitgebreid te worden met het afval ontstaan bij een nog te installeren nucleair vermogen van 2000 of 4000 MWe.

Bij scenario 1 gaat het dus om radioactief afval, waartoe de Nederlandse samenleving zich reeds heeft gecommitteerd als gevolg van toegelaten toepassingen van radioactieve stoffen, terwijl het in de probleemstelling opnemen van de scenario's 2A en 2B bij velen, gezien de talrijke inspraakreacties hierover, de indruk is ontstaan, dat de m.e.r.-procedure voor de inrichting van een verwerkings- en opslag faciliteit voor een periode van 50-100 jaar impliciet gekoppeld wordt aan de bouw van nieuwe kerncentrales. Gezien de recente nota "Het energiebeleid nader bezien" op 13 maart 1989 uitgebracht aan de Tweede Kamer der Staten Generaal is echter voor het jaar 1992 geen beslissing te verwachten over de bouw van nieuwe kerncentrales. Mogelijke nieuwe kerncentrales zijn dan niet in bedrijf vóór het jaar 2000. Met het oog op het voorafgaande bepleit de Commissie de behandeling van COVRA's vergunningaanvragen alleen te richten op de verwerking en opslag van het afval dat wordt aangeboden volgens het scenario 1, dat is dus op het afval, waartoe de Nederlandse samenleving zich in principe heeft gecommitteerd.

In dit licht gezien hebben sommige leden van de Commissie naar voren gebracht dat COVRA zijn systeemkeuze voor de opslag van warmteproducerend hoogradioactief afval heroverweegt. Dit wordt ingegeven, omdat het systeem voor de opslag van dit type afval dan beperkt kan blijven tot die voorzieningen, die nodig zijn vanwege het in bedrijf zijn van de bestaande kerncentrales in Dodewaard en Borssele. De daarvoor benodigde opslag van KSA afkomstig van de opwerkingsfabrieken in Engeland en Frankrijk, kan dan plaatsvinden in dezelfde containers, die gebruikt worden voor het transport, verticaal opgesteld in een licht afgeschermd gebouw. Het ontwerp van de zware en dikke afgeschermd bunker, zou dan eveneens nader gezien kunnen worden. Voor een dergelijke heroverweging lijkt voldoende tijd beschikbaar. In de aanbiedingsbrief bij het toetsingsadvies van 29 januari 1988 vestigde de Commissie de aandacht op de beoogde vergunningverlening en de bedrijfsduur van de faciliteit. De vergunningaanvraag in het kader van de Kernenergiewet is voor onbepaalde tijd. Daarentegen beschrijft het MER in par. 2.4, blz. 21, dat de voorgenomen faciliteit bedoeld is voor de verwerking en

opslag van al het radioactieve afval, dat de komende 50 tot 100 jaar geproduceerd zal kunnen worden. De Commissie beveelt opnieuw aan de vergunningverlening te richten op een bepaalde bedrijfsduur; hierdoor wordt recht gedaan aan de doelstelling in het MER (par. 2.4), die "uitgaat van de mogelijkheid van opslag gedurende 50 tot 100 jaar".

2. De locatiekeuze voor de COVRA-faciliteit

De selectie van de drie locaties, die in het eerste locatie-gebonden MER beschouwd werden voor de vestiging van de COVRA faciliteit, geschiedde door de Commissie LOFRA (Locatiekeuze Opslagfaciliteit Radioactief Afval) aan de hand van bestuurlijke en planologische criteria. De selectie van de nieuwe voorkeurslocatie op het terrein van het Havenschap Vlissingen (de locatie Sloe) was de uitkomst van een onderzoek, dat werd uitgevoerd door een werkgroep van de gemeente Borsele, waaraan ook door de provincie Zeeland en de Rijksoverheid werd deelgenomen. Deze aanpak heeft ertoe geleid, dat geen van de vier tot nu toe beschouwde locaties uit het oogpunt van kans op overstroming beschouwd kan worden als het meest milieu-vriendelijke alternatief in de zin van de m.e.r.-regeling in de Wabm. Het overstromingsaspect heeft de laatste twee jaren aan belang gewonnen vanwege de mogelijk te verwachten klimaatsverandering en stijging van de zeespiegel. Dit geldt in het bijzonder voor de huidige voorkeurslocatie Sloe vanwege haar buitendijkse ligging. Deze ligging brengt ook met zich mee, dat de stabiliteit van de ondergrond een belangrijk aandachtspunt kan zijn.

Een locatie-selectieproces met m.e.r. had, naar de mening van de Commissie, in milieuhygiënisch opzicht tot een meer verantwoorde afweging kunnen leiden.

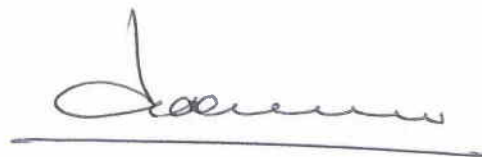
3. De vertrouwensrelatie met de omwonende bevolking

In de opeenvolgende adviezen, die de Commissie reeds heeft uitgebracht in het kader van de verschillende stappen in deze m.e.r.-procedure, heeft zij steeds gewezen op het belang van een goede vertrouwensrelatie tussen de betrokken overheden en de omwonende bevolking. Uit het grote aantal bezwaarschriften kan de Commissie helaas slechts afleiden, dat deze zich in de loop van de tijd niet in waarneembaar positieve zin ontwikkeld heeft. De Commissie spreekt nadrukkelijk als haar gevoelen uit, dat voor een ingrijpend project als het onderhavige een voldoende maatschappelijk draagvlak essentieel is. De Commissie dringt er dan ook bij het bevoegd gezag op aan alsnog al het mogelijke in het werk te stellen deze ontwikkeling in positieve zin om te buigen. De mogelijke middelen daartoe heeft zij in haar vorige adviezen reeds uitgebreid aangegeven.

Nu het einde in zicht komt van de langdurige procedure, die de mogelijke vestiging van de COVRA-faciliteit heeft doorlopen, meent de Commissie U de aanbeveling te moeten doen als afronding van dit besluitvormingsproces een samenvattend document op te stellen, waarin antwoord gegeven wordt op de vragen, die ook nu nog over het COVRA-voornemen leven en ook door de Commissie zijn gesteld. Dit document kan ten grondslag liggen aan het definitieve besluit, dat nog over de COVRA-vestiging genomen moet worden en kan aansluiten bij de bepalingen in artikel 41ak van de Wabm over de motivering van het besluit in

relatie tot het MER en de terzake van het MER ingebrachte opmerkingen, bezwaarschriften en adviezen.

De Commissie zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik maakt van haar advies. Een afschrift van deze brief is heden gezonden aan het Gemeentebestuur van Borsele, dat met U bevoegd gezag is in de onderhavige besluitvorming, als ook aan het provinciaal bestuur van Zeeland, dat optreedt als coördinerende instantie in de bezwarenprocedure.

drs. H.G. Ouwerkerk,
Voorzitter werkgroep m.e.r. verwerking
en opslag van radioactief afval.

Bijlage: 1.

TOETSINGSADVIES OVER HET LOCATIEGEBONDEN MILIEU-EFFECTRAPPORT
VERWERKING EN OPSLAG VAN RADIO-ACTIEF AFVAL
LOCATIE "SLOE"

Advies op grond van artikel 41 z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen Milieuhygiëne over de inhoud van het Milieu-effectrapport verwerking en opslag van radio-actief afval locatie "Sloe".

Uitgebracht aan de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Minister van Economische Zaken, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De werkgroep m.e.r. Verwerking en Opslag van Radio-actief Afval,

de Secretaris,

drs. J.J. Scholten.

de Voorzitter,

drs. H.G. Ouwerkerk.

Utrecht, 14 april 1989

De Centrale Organisatie voor Radioactief afval (COVRA) N.V. wil een centrale faciliteit oprichten voor de verwerking en tijdelijke opslag van alle radioactief afval in Nederland. De COVRA had deze locatie gepland op een locatie grenzend aan het Haven- en Industriegebied Sloe en op het terrein van de Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (PZEM). Voor de vestiging op dat terrein werden o.a. vergunningenaanvragen ingediend ingevolge de Kernenergiewet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Tevens werd een locatie-gebonden milieu-effectrapport (MER) opgesteld voor deze locatie. Na beëindiging van inspraak over de ingediende vergunningenaanvragen en het MER en nadat de Commissie voor de milieu-effectrapportage op 29 januari 1988 haar toetsingsadvies aan het bevoegd gezag had uitgebracht, kwam tijdens de verdere beoordeling van het MER en de behandeling van de vergunningenaanvragen binnen de gemeente Borsele een discussie op gang over de voorgenomen locatie op het PZEM-terrein. Deze discussie leidde ertoe dat uiteindelijk een andere locatie (de locatie Sloe) op het Haven- en Industriegebied door het gemeentebestuur van Borsele even goed of zelfs beter geschikt werd geacht om te dienen voor de vestiging van de COVRA dan de eerst gekozen locatie op het PZEM-terrein. Daarop besloot COVRA tot de opstelling van nieuwe vergunningenaanvragen met een MER voor de locatie Sloe. Nadat de Commissie voor de m.e.r. daartoe door het bevoegd gezag was uitgenodigd, bracht zij op 30 september 1988 aan het bevoegd gezag een advies uit voor aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe. Op 30 november 1988 stelde het bevoegd gezag vervolgens de aanvullende richtlijnen vast voor het nieuwe locatiegebonden MER. COVRA bood het bevoegd gezag het MER aan op 10 januari 1989 tezamen met een set van vergunningenaanvragen gericht op de locatie Sloe.

In het kader van de coördinatieprocedure op grond van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) maakten Gedeputeerde Staten van Zeeland als coördinerende instantie voor het bevoegd gezag het MER bekend op 15 februari 1989 met een kennisgeving in de Staatscourant en enkele dagbladen (bijlage 2). Per brief van 8 februari 1989 (bijlage 3) stelde het College van Gedeputeerde Staten de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over het MER Locatie Sloe conform artikel 41 z van de Wabm. In het onderhavige advies vormt de Commissie voor de milieu-effectrapportage een oordeel over de inhoud en de kwaliteit van het MER.

Het hierbij uitgebrachte toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, die eveneens het toetsingsadvies over het locatie-gebonden MER voor het PZEM-terrein en het advies voor aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe uitbracht op 29 januari, respectievelijk 30 september 1988. De samenstelling van de werkgroep is vermeld in bijlage 4 bij dit advies. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt in dit advies verder aangeduid als de Commissie. De Commissie vergaderde op 10 maart en 7 april 1989. Op 3 april 1989 wisselden enkele leden van de werkgroep van gedachten met vertegenwoordigers van de initiatiefnemer over enkele vragen betreffende de opslagmethode en het

opslaggebouw voor het warmteproducerende hoogradioactieve afval alsook over de transporten (over zee) van hoogradioactief afval naar de opslagfaciliteit en de gevolgen van gaswolkexplosies voor de faciliteit.

In overeenstemming met artikel 41 z, tweede lid van de Wabm heeft de Commissie de via gedelegeerde bevoegdheid (aan de provincie Zeeland) ontvangen bezwaarschriften, adviezen en opmerkingen (3626 stuks)[1] in beschouwing genomen, als ook de opmerkingen en bezwaarschriften die mondeling door 15 personen tijdens de openbare zitting op 6 maart 1989 te Heinkenszand werden ingebracht, voor zover deze reacties (zie bijlage 5) betrekking hebben op het onderwerp van de milieu-effectrapportage (m.e.r.). Waar dit voor specifieke punten het geval is, wordt in de tekst van het onderhavige advies door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie(s) verwezen. De Commissie heeft bij verwijzing naar bepaalde inspraakreacties alleen bedoeld te refereren aan het betrokken onderdeel van die reacties. Een verwijzing betekent dus niet een verwijzing naar de integrale tekst van die reactie. Ook heeft de Commissie met verwijzingen naar inspraakreacties niet zonder meer bedoeld zich daarmee achter de inhoud van die reacties te scharen.

Het toetsingsadvies bestaat uit twee delen. In hoofdstuk 2 is de toetsing in hoofdlijnen gegeven. In bijlage 1 zijn nog een aantal gedetailleerde opmerkingen over het MER en de vergunningenaanvragen bijeengebracht.

---

1 Dit betreft niet alleen afzonderlijk ingediende bezwaarschriften. Een aantal bezwaarschriften is vergezeld van lijsten met namen en adressen van personen met het verzoek deze personen als afzonderlijk bezwaarden mee te tellen.

II TOETSING VAN HET LOCATIE-GEBONDEN MER LOCATIE SLOE

Het MER vertoont, wat betreft indeling en opzet, gelijkenis met het MER dat de COVRA opstelde in 1987 voor de vorige voorkeurslocatie op het PZEM-terrein: ook dit MER is over het algemeen duidelijk en goed leesbaar, hoewel op onderdelen moeilijk toegankelijk vanwege de spreiding van de relevante informatie. In inhoudelijk opzicht zijn er ook veel punten van overeenkomst tussen beide milieu-effectrapporten. De Commissie is van mening dat in het MER Locatie Sloe geen alternatieve verwerkings- en opslagmethoden onbehandeld zijn gebleven, die vanuit milieuoogpunt beter dan of gelijkwaardig aan de in het MER behandelde alternatieven zouden zijn. Ten aanzien van de juistheid van de meeste in het MER Locatie Sloe gemaakte risico-schattingen en voorspellingen van gevolgen voor het milieu komt de Commissie tot dezelfde conclusie als in haar toetsingsadvies over het MER Locatie PZEM (zie dat toetsingsadvies van de Commissie d.d. 29 januari 1988 en vooral de blz. 12 en 13). De Commissie heeft zich ook tijdens deze toetsing ervan vergewist dat de gevolgschattingen van de effecten van de behandelde alternatieven onder normale bedrijfsomstandigheden en bij storingen en incidenten in de juiste orde van grootte liggen^[2]. Tezamen met de informatie, die werd gepresenteerd in het locatie-gebonden MER voor het PZEM-terrein biedt het MER voor de locatie Sloe voldoende basis voor een afrondend besluit over het al dan niet realiseren van de voorgenomen faciliteit op één van de beide locaties. Niettemin heeft de Commissie ook over het MER Locatie Sloe kritische opmerkingen. Deze concentreren zich op:

- die aandachtspunten die vanwege de andere locatie verschillend zijn van de vorige voorkeurslocatie en
- enkele punten van kritiek die reeds in eerdere adviezen van de Commissie aan de orde zijn gesteld, maar die ook in dit MER nog niet geleid hebben tot een beter inzicht daarover.

Het betreft de volgende onderwerpen:

-
- 2 Met betrekking tot de in Band I, Hoofdstuk 2 (Veiligheid) van de vergunningaanvraag aangehaalde studie van TNO, Hoofdgroep Maatschappelijke Technologie (rapport 8827-19701, 1988. "Piekoverdrukken ten gevolge van gaswolkexplosies ter plaatse van de COVRA-locaties Borssele en Vlissingen-Oost") heeft de Commissie de volgende opmerking. Het door TNO gebruikte explosiemodel (de zogenaamde multi-energie methode) is niet een nationaal erkend model en geeft lagere waarden dan de wel erkende modellen van het zogenaamde "gele boek". Bovendien wordt niet berekend wat de overdrukken zijn als de wolk nabij maar buiten het terrein ontstoken wordt. Op dat moment kan de massa in het explosiegebied aanmerkelijk groter zijn. Overigens heeft de Commissie ingeschat, dat ook bij een berekening met de wel in Nederland erkende modellen geen zodanige schade aan de gebouwen zal optreden, dat daardoor milieu-effecten ontstaan.

2.1 Het overstromingsrisico van de locatie Sloe

In haar toetsingsadvies van 29 januari 1988 in het kader van de eerste locatie-gebonden m.e.r. merkte de Commissie op, dat de selectie van de drie daarin behandelde locaties (te weten een gedeelte van het industrieterrein van het Industrie- en Havenschap Moerdijk, een gedeelte van het industrieterrein Vlissingen-Oost en het PZEM-terrein) niet tot stand was gekomen met behulp van m.e.r. Die selectie geschiedde door de Commissie LOFRA aan de hand van bestuurlijke en planologische criteria en had tot toevallig resultaat dat "alle drie beschouwde locaties wat betreft het overstromingsrisico niet wezenlijk van elkaar verschillen" (locatie-gebonden MER, 1987, blz. 108 en 109). De selectie van de nieuwe voorkeurslocatie op het terrein van het Havenschap Vlissingen tussen de Van Cittershaven/Kaloothaven en de Europaweg (locatie Sloe) was de uitkomst van een onderzoek, dat werd uitgevoerd door een werkgroep van de gemeente Borsele, waaraan ook door de provincie Zeeland en de Rijksoverheid werd deelgenomen. Deze laatste locatiekeuze geschiedde evenmin met behulp van m.e.r. De Commissie is van mening dat zowel de eerdere voorkeurslocatie op het PZEM-terrein als de locatie Sloe uit het oogpunt van kans op overstroming niet kunnen worden beschouwd als het meest milieuvriendelijke alternatief in de zin van de m.e.r.-regeling in de Wabm. Dit geldt in het bijzonder voor de nieuwe locatie Sloe vanwege haar buitendijkse ligging[3]. In het onderdeel Veiligheid van de vergunningaanvragen (Band I, hoofdstuk 2, blz. 7-10, par. 2.3.1) is geschreven, dat "ten aanzien van de locatie Sloe overstroming een niet verwaarloosbaar risico is". Voor de locatie Sloe geldt thans een overschrijdingskans van 10^{-4} per jaar voor een basispeil van 5,80 m boven NAP. Aangezien de ontwerplevensduur voor de gebouwen van de COVRA-faciliteit 100 jaar bedraagt, valt niet uit te sluiten dat deze waarde nog moet worden aangepast op grond van verwachte veranderingen in het wereldklimaat, die een stijging van de zeewaterspiegel ten gevolge zal hebben. Deze en nog enkele andere bijkomende factoren, die nog een extra verhoging van het waterpeil kunnen veroorzaken, resulteren in een maximale totale waterhoogte van 8,50 m + NAP bij een kans op overstroming van een op 10.000 per jaar [4] en van 10,01 m + NAP bij een kans op overstroming van een op 1 miljoen per jaar.

-
- 3 Zie ook inspraakreacties nrs.: 4, 5, 6, 312, 368, 482, 485, 486, 511, 529 en 538, Bijlage 5 bij dit advies.
- 4 Ondanks deze uitkomst blijft het MER rekenen met een overstromingsfrequentie van 10^{-4} per jaar voor alle gebouwen (met uitzondering van het gebouw voor het warmteproducerende hoogradioactieve afval) die zullen worden gebouwd op een toekomstige maaiveldhoogte van 5,60 m + NAP (MER, blz. 81, tabel 7.1, Band III van de Vergunningaanvraag, blz. 263, Band IV, blz. 65 en Band VII, hoofdstuk 9, blz. 18). Wat overstromingskans betreft komt het MER locatie Sloe tot dezelfde kans per jaar als het MER Locatie PZEM-terrein (zie blz. 79 en 82 van dat MER).

Dientengevolge wordt als ontwerppeil voor bescherming tegen overstromingswater voor het gebouw voor de behandeling en opslag van warmteproducerend hoogradioactief afval een niveau van 10 m + NAP gehanteerd. (Vergunningenaanvraag Band I, hoofdstuk 2, blz. 8-11, par. 2.3.1). Alle overige gebouwen, die op 5,60 m + NAP komen te liggen lopen kans op overstroming (MER, par. 7.4, blz. 84 en Band VII van de vergunningenaanvraag, hoofdstuk 9, par. 9.6.3, blz. 31). Deze overstromingskansen in de komende eeuw mag verondersteld worden belangrijk groter te zijn dan een op 10.000 per jaar. In de vergunningenaanvraag (Band I, hoofdstuk 5, par. 5.0.2.4, blz. 7) wordt ten aanzien van het gebouw voor de opslag van niet-warmteproducerend hoogradioactief afval hierover geschreven: "binnendringend zeewater ten gevolge van een extreem hoge waterstand in de Westerschelde wordt (bij voorbeeld) niet beschouwd als een aspect waartegen het gebouw en het er in opgeslagen afval moet worden beschermd".

De Commissie moet opnieuw constateren dat, hoewel voor de locatie Sloe de kans op overstroming op zich klein is, de zogeheten IBC-beleidsuitgangspunten (Isoleren, Beheersen en Controleren) inzake het integrale afvalbeleid van de regering (MER, par. 2.1, blz. 17) in het gedrang komen in geval van overstroming van de gebouwen voor de verwerking en opslag van alle soorten radioactief afval, met uitzondering van het gebouw voor het warmteproducerende hoogradioactieve afval. (zie o.a. het Veiligheidsrapport, Band VI van de vergunningenaanvraag, blz. 72). Overigens moet hierbij nog opgemerkt worden dat in het MER en de vergunningenaanvragen alleen is gelet op de eventuele radiologische gevolgen van een overstroming (MER, par. 7.4 blz. 82). De materiële schade aan de gehele faciliteit en ontwrichting door overstroming en onder spoeling wordt niet gemeld. Wel wordt in Band I, hfst. 2, blz. 11, er op gewezen dat de stabiliteit van de ondergrond in dit buitendijks gelegen gebied een belangrijk aandachtspunt kan zijn.

De locatiekeuze voor de vestiging van COVRA is uitgevoerd met behulp van een proces, waarin hoofdzakelijk werd gelet op bestuurlijke en planologische overwegingen en waarin geen gelijkwaardige plaats was ingeruimd voor een afweging van de milieu-aspecten. De toekomstige locatie van de COVRA moet nu worden gevestigd in een deel van Nederland, waar het overstromingsrisico voor de bedrijfsduur van de faciliteit als locatie-onderscheidend criterium geen rol speelt.

Een locatie-selectieproces met m.e.r. had, zoals de Commissie reeds opmerkte in haar vorige toetsingsadvies, in milieuhygiënisch opzicht tot een meer verantwoorde afweging kunnen leiden.

2.2 De milieu-gevolgen van transporten

De aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe van 30 november 1988 stelden onder punt 6 dat "in het MER aandacht besteed moet worden aan de gevolgen van het milieu van het transporteren van het afval naar de faciliteit". De analyse in het MER van de mogelijke gevolgen van (ongelukken met) transporten van radioactief afval is niet uitgevoerd met dezelfde kwalitatieve detaillering waarmee de overige gevolgen zijn bestudeerd en gepresenteerd. Gelet op de vele inspraakreacties over de milieu-gevolgen van (zee-)transporten tijdens de beoordeling van het

locatie-gebonden MER over de locatie PZEM in 1987 en gelet op de opmerkingen op dit punt door de Commissie in haar toetsingsadvies van 29 januari 1988 en in haar aanbevelingen voor aanvullende richtlijnen van 30 september 1988, had de Commissie verwacht meer informatie hierover aan te treffen in het MER Locatie Sloe.

Het verwondert de Commissie daarom niet, dat ook deze keer veel insprekers vinden dat het MER onvoldoende aandacht heeft besteed aan de transporten van radioactief afval[5]. Dit betekent echter niet dat de Commissie in dit opzicht met de haar beschikbare informatie tot andere conclusies komt dan de COVRA. Dit geldt ook voor de door de gemeente Vlissingen aangehaalde Amerikaanse studie over de transporten van hoogradioactief afval via de haven van Anzio in Italië[6]. De in die studie gemaakte aannames over het gebruik van een bepaald type container zijn namelijk niet van toepassing op het type container, dat voor transporten van Nederlands hoogradioactief afval (kernsplijtingsafval en niet-warmteproducerend hoogradioactief afval) naar de COVRA-opslag-faciliteit zal worden gebruikt.

Met het oog op de in het kader van deze milieu-effectrapportage voortgaande discussie over de milieu-gevolgen van zee-, weg- en railtransporten van radioactief afval, doet de Commissie het bevoegd gezag de aanbeveling in de nabije toekomst hierover een nadere studie te laten uitvoeren.

2.3 Lozing van radioactief afvalwater op de Westerschelde

Schattingen van lozingen op de Westerschelde worden in het MER voldoende gegeven. De informatie is op zichzelf echter niet zondermeer geschikt om te dienen ter formulering van vergunningvoorwaarden met betrekking tot maximaal toelaatbare emissies. Met andere woorden: het MER toont niet aan wat gedaan kan worden om de emissies op de Westerschelde zo klein mogelijk te maken. Dit moet gezien worden in verband met de zorg die door vele insprekers is geuit over een verdere belasting, ongeacht de grootte daarvan, van de reeds zwaar belaste Westerschel-

-
- 5 Zie hiervoor bijlage 5, inspraakreacties nrs.: 3, 15 t/m 18, 20 t/m 27, 30 t/m 47, 49 t/m 102, 106 t/m 109, 112 t/m 254, 258 t/m 259, 264 t/m 265, 278 t/m 286, 288 t/m 289, 291 t/m 295, 299, 304, 306 t/m 311, 317 t/m 318, 324 t/m 328, 330 t/m 332, 335 t/m 350, 352 t/m 355, 358, 359, 361, 363 t/m 422, 425 t/m 431, 435, 436, 438 t/m 445, 447 t/m 459, 462, 464 t/m 471, 473 t/m 478, 486, 505, 508 t/m 509, 511, 515 t/m 527 en H6.
6. Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 106: De gemeente Vlissingen vindt dat het in deze studie omschreven scenario veel lijkt op de te verwachten situatie voor de haven van Vlissingen-Oost.

de[7]. In het verdere verloop van de besluitvorming moet worden nagegaan welke technische optimalisatie aanvullend mogelijk is om te kunnen dienen als basis voor het stellen van emissievoorwaarden, die door het bevoegd gezag moeten worden opgenomen in de vergunning ex Kernenergiewet en WVO. De Commissie wijst in dit verband met nadruk op het voorstel van de directeur Zeeland van Rijkswaterstaat [8] om bij de vergunning ingevolge de Kernenergiewet voorschriften op te nemen voor een onderzoek naar alternatieven/aanvullende behandeling van het afvalwater, waarbij geen of minder belasting van de Westerschelde met radioactieve afvalstoffen zal optreden.

2.4 De chemische samenstelling en het gedrag van het radioactieve afval

In haar toetsingsadvies over het locatiegebonden MER PZEM-terrein van 29 januari 1988 (op blz. 13) schreef de Commissie dat in dat MER de chemische samenstelling en het gedrag van het radioactieve afval, voor zover deze van belang zijn voor de verwerking en opslag van de aangeboden afvalstoffen, onvoldoende aandacht hadden ontvangen. In de aanbevelingen voor de aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe van 30 september 1988 merkte de Commissie op (op blz. 12 en 13) dat de opstelling van het MER Locatie Sloe de gelegenheid bood deze tekortkoming alsnog aan te vullen. Nu blijkt, dat dit voor het laag- en middelradioactieve afval nog onvoldoende is gebeurd [9].

2.5 Servituut op de rondom de locatie Sloe liggende terreinen

In het MER op blz. 10 staat te lezen: "Aangezien van de beschikbare grond op het industrieterrein nog maar ongeveer de helft is uitgegeven, kan verwacht worden dat de industrialisatie zich in de toekomst verder voortzet". Gemist wordt de conclusie, dat het noodzakelijk zal zijn om eisen te stellen aan de toe te laten bedrijven in de onmiddellijke omgeving van de voorgenomen locatie[10]. Grote gas- en benzine-opslagen zullen bijvoorbeeld uit de nabijheid van de COVRA-vestiging geweerd moeten worden. In feite dient er dus een servituut (erfdienstbaarheid) op de rondom liggende terreinen gelegd te worden.

-
- 7 Zie ook bijlage 5 bij dit advies, inspraakreactie nrs. 2, 3, 10 t/m 18, 20 t/m 27, 30 t/m 47, 49 t/m 54, 56 t/m 102, 107 t/m 254, 258, 259, 264 t/m 286, 288 t/m 295, 299, 304, 306 t/m 311, 313 t/m 318, 324 t/m 328, 330 t/m 332, 335 t/m 350, 352 t/m 355, 357 t/m 361, 363 t/m 431, 435, 436, 438 t/m 445, 447 t/m 459, 462, 464 t/m 471, 473 t/m 478, 489 t/m 491, 505, 511, 513 t/m 527, 541, 546, 548 t/m 552, 555, 558, 560, 561, 565 t/m 567.
- 8 Reactie nr. 528, Bijlage 5 bij dit advies.
- 9 Zie ook inspraakreactie nr. 486, Bijlage 5 bij dit advies.
- 10 Zie ook inspraakreactie nr. 3, Bijlage 5 bij dit advies (van de gemeente Borsele).

2.6 Persen en verbranden als verwerkingsmethoden van vast laag- en middelradioactief afval.

De aanvullende richtlijnen van 30 november 1988 voor het MER Locatie Sloe bepaalden ten aanzien van de verwerkingsmethoden voor vast laag- en middelradioactief afval het volgende:

"3.5 Voor de verwerking van het laag- en middelactieve afval kan onder meer gekozen worden voor verbranden en voor persen. In het MER dienen deze twee alternatieven duidelijk beschreven te worden. Uit deze beschrijving dient duidelijk naar voren te komen hoe de opslagvolumina zich tot elkaar verhouden en welke voor- en nadelen verbonden zijn aan beide verwerkingstechnieken;"
èn

"4.3 Er dient een beschouwing gegeven te worden van de uit de beschrijving van de uit punt 3.5 van deze aanvullende richtlijnen volgende verschillen voor het milieu tussen verbranden en persen van het afval".

In het MER Locatie Sloe zijn de beide verwerkingsmethoden behandeld in diverse hoofdstukken. Deze passages leveren tezamen de informatie op die beantwoordt aan de richtlijnen 3.5 en 4.3. Het betreft voornamelijk de hoofdstukken 10.1, 11.3 en 11.4. Daarin wordt geconcludeerd dat uit het oogpunt van milieuhygiëne van het verwerkingsproces zelf persen is te prefereren boven verbranden. In scenario 1 wordt voor persen gekozen als verwerkingsmethode van het vaste laag- en middelradioactieve afval. Voor de grotere hoeveelheden afval van dit type, die zullen worden aangeboden in het geval van de scenario's 2A en 2B, is volgens COVRA verdergaande volumereductie wenselijk. Dit heeft geleid tot COVRA's keuze om over te gaan op verbranding van de vaste laag- en middelradioactieve afvalstoffen bij een aanbod volgens de scenario's 2A en 2B. Dit omdat de emissies bij verbranden in deze scenario's hoewel hoger dan bij persen, nog steeds zo klein zijn dat ongewenste milieu-effecten niet verwacht mogen worden. Een besluit tot het installeren van een verbrandingsoven voor vast afval zal echter pas genomen worden, zo stelt het MER in hoofdstuk 11.4, "wanneer het grotere afvalaanbod is geëvalueerd ten aanzien van de werkelijk te bereiken volumereductie en de kwaliteit van het eindproduct in relatie tot onder andere de grotere emissies en de gecompliceerde bedrijfsvoering".

Zeer veel insprekers hebben zich krachtig uitgesproken tegen het voornemen om bij toename van de hoeveelheden te verwerken vast laag- en middelradioactiefafval over te gaan van persen op verbranden[11].

---

11 Zie inspraakreacties nrs. 3, 16 t/m 18, 20 t/m 24, 27, 28, 33, 35 t/m 47, 49 t/m 54, 56 t/m 67, 69 t/m 102, 107 t/m 109, 112, 113, 115 t/m 254, 258, 259, 264, 265, 278 t/m 286, 292 t/m 295, 299 t/m 307, 309 t/m 311, 312,

(Voetnoot vervolg op volgende pagina)

Ondanks het feit dat door middel van verbranden bepaalde voordelen kunnen worden bewerkstelligd (een kleiner, chemisch stabiel en onbrandbaar residu), wil de Commissie er op wijzen dat verbranden hogere emissies van radioactieve stoffen levert dan persen (een driemaal zo hoge dosis, zie hoofdstuk 4.3, blz. 107 van het MER). Dit gegeven zal in het licht van de noodzakelijke toepassing van het ALARA (As Low As Reasonably Achievable) - beginsel [12] met inbegrip van de psychologische aspecten zwaar moeten wegen bij het eventueel nemen van een besluit tot installatie van een verbrandingsoven voor vast laag- en middelradioactief afval.

2.7 De vertrouwensrelatie met de omwonende bevolking

In de opeenvolgende adviezen die de Commissie reeds heeft uitgebracht in het kader van de verschillende stappen in deze m.e.r.-procedure heeft zij steeds gewezen op het belang van de opbouw van een goede vertrouwensrelatie met de omwonende bevolking. Dit omdat een voorgenomen locatie voor de centrale verwerking en opslag van alle soorten afval niet alleen fysisch-technisch en ecologisch geschikt dient te zijn, maar dat ook moet zijn in sociaal-psychologisch opzicht. In haar advies voor aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe schreef de Commissie hierover (blz. 13): "De meest betrokken groeperingen (met name omwonenden en in de nabijheid werkenden) moeten er zonder zorg mee (denken te) kunnen leven". Daaraan voorafgaand in haar toetsingsadvies van 29 januari 1988 (blz. 17 bovenaan) over het MER Locatie PZEM merkte de Commissie op: "Het gaat in de publieke acceptatie van de voorgenomen activiteit minder om kwantitatieve veiligverklaringen dan om het vertrouwen dat in de overheid, en in COVRA als uitvoerster van het overheidsbeleid terzake, kan worden gesteld om de samenleving voor zeer lange tijd in voldoende mate te beschermen tegen de negatieve gevolgen van blootstelling aan radioactieve afvalstoffen"[13]. In haar advies voor de aanvullende richtlijnen wees de Commissie op het verstrekken van evenwichtige voorlichting over de COVRA faciliteit en, in overleg met de plaatselijke overheden, de vorming van een "begeleidingsgroep".

(Voetnoot vervolg van vorige pagina)

317, 318, 323, 325 t/m 328, 330, 331, 333 t/m 336, 338 t/m 350, 352 t/m 358, 359, 361, 368, 370 t/m 478, 484, 500 t/m 503, 514, 520 t/m 527, 529, 530, 532 t/m 538, 542 t/m 545, 547, 548, 551 t/m 554, 556, 557, 560, 561, 565, 566.

12 Zie de aanvullende richtlijnen van 30 november 1988, punt 7.2 en MER Locatie Sloe, blz. 8.

13 De heer P.J. Vollaard onderschrijft deze opmerking in zijn inspraakreactie (nr. 512, bijlage 5 bij dit advies).

De taak van de begeleidingsgroep zou kunnen inhouden: het aanspreekbaar zijn voor en het onderhouden van contacten met bij het project betrokken personen, het van nabij volgen van de verdere besluitvormingsprocedure, de bouw van de faciliteit en de ingebruikname daarvan en het helpen inhoud te geven aan de voorlichting over het project. Daarnaast wees de Commissie erop dat een zorgvuldig onderzoek naar de heersende en te verwachten gevoelens, opvattingen en voorgenomen reacties ten aanzien van de COVRA-faciliteit een bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van een vertrouwensrelatie.

De aanvullende richtlijnen voor het MER Locatie Sloe, die het bevoegd gezag vaststelde op 30 november 1988 gaven aan, dat het bevoegd gezag voornemens was de eerste twee aanbevelingen van de Commissie op te volgen (zie de bijlage, bij punt 8, blz. 7 van de aanvullende richtlijnen). Voor wat betreft de aanbeveling van de Commissie tot uitvoering van een meningspeiling, bepaalde het bevoegd gezag dat een dergelijk onderzoek niet nodig werd geacht en dat kon worden volstaan met een vergelijking van de locaties op grond van de belevingsaspecten. Het bevoegd gezag verwachtte namelijk dat de begeleidingscommissie een belangrijke rol zou kunnen vervullen bij het signaleren van eventuele onrustgevoelens en reacties onder de bevolking. Ten aanzien van het voornemen tot instelling van de begeleidingsgroep heeft de Commissie uit opmerkingen van het bevoegd gezag, die werden gemaakt tijdens de openbare zitting op 6 maart 1989 te Heinkenszand, helaas moeten afleiden, dat bedoelde begeleidingsgroep niet is ingesteld[14]. Dit omdat het gemeentebestuur van Borsele van mening is dat, wanneer een begeleidingscommissie vanuit de bevolking zou worden gecreëerd, deze zou moeten functioneren in relatie tot alle in het Sloegebied gevestigde industrieën en niet alleen tot de COVRA-faciliteit. De argumentatie hiervoor is de Commissie niet ter kennis gekomen[15].

Het MER Locatie Sloe beschrijft in hoofdstuk 13 (Belevingsaspecten) de gevoelens, de reacties en de waarschijnlijke intenties van direct betrokken groeperingen ten aanzien van de voorgenomen vestiging van de COVRA-faciliteit. Dit beeld contrasteert weer met het beeld dat naar voren komt uit de bestudering van alle (3626) schriftelijke en 15 mondelinge reacties op de vergunningenaanvragen en het MER [16]. Een ana-

-
- 14 Verslag van de openbare zitting van 6 maart 1989, blz. 9.
  - 15 Tijdens de voorlichtingsavonden, die voorafgaande aan de openbare zitting werden gehouden op 7, 8 en 12 december 1988 te Nieuwdorp, 's-Heerenhoek en Borssele, werd de instelling van bedoelde begeleidingscommissie nog bevestigd met de aankondiging dat zij wellicht al in januari 1989 actief zou kunnen zijn. Op de voorlichtingsavonden die vervolgens op 16, 21 en 23 februari 1989 plaatsvonden te Borssele, 's-Heerenhoek en Nieuwdorp bleek daarentegen dat een speciale begeleidingscommissie uitsluitend ten behoeve van de COVRA-vestiging niet zinvol werd geacht door het College van Burgemeester en Wethouders van Borsele.
  - 16 Zie o.a. inspraakreactie nr. 530 van de heer G.J.A. Verburg, Bijlage 5 bij dit advies.

lyse van al deze reacties levert een beeld op, dat grote overeenkomst vertoont met de samenvattende beschrijving, die de Commissie presenteerde van de op het MER Locatie PZEM gemaakte reacties in haar toetsingsadvies van 29 januari 1988 (blz. 16 van dat toetsingsadvies). De gevoelens, de reacties en de waarschijnlijke intenties van tenminste enkele duizenden personen onder de omwonende bevolking zijn er dus weinig anders op geworden en ze zijn meer omvangrijk tot uitdrukking gebracht dan het geval was bij de toetsing van de voorafgaande vergunningenaanvragen en het locatiegebonden MER voor de locatie op het PZEM-terrein[17].

De Commissie kan slechts constateren dat de opbouw van een duurzame vertrouwensrelatie met de lokale bevolking, waarop zij telkenmale zo zeer heeft aangedrongen, zich niet waarneembaar in positieve zin ontwikkeld heeft. In hoeverre het achterwege blijven van een meningspeiling en het niet instellen van een begeleidingsgroep van publiekvertegenwoordigers, waarop zoveel inspraakreacties wijzen[18], hiertoe heeft bijgedragen, is niet met zekerheid vast te stellen.

Aangezien het definitieve besluit over de vestiging van de COVRA nog door bevoegd gezag moet worden genomen, spreekt de Commissie nadrukkelijk als haar gevoelens uit, dat voor een ingrijpend project als het onderhavige een voldoende maatschappelijk draagvlak essentieel is.

-
- 17 De inspraakreactie van de heer P.J. Vollaard te Nisse (nr. 512, bijlage 5 bij dit advies) kan in dit licht gezien worden als de vertolking van de gedachten onder het grote aantal insprekers, die teleurgesteld zijn, omdat zij het gevoel hebben niet serieus genomen te worden door de betrokken overheden.
- 18 Zie bijlage 5 van dit advies; o.a. de inspraakreacties nrs.: H1, H4, H6, H13, 15 t/m 18, 20 t/m 47, 49 t/m 54, 56 t/m 67, 69 t/m 102, 107 t/m 296, 298 t/m 311, 313 t/m 318, 323 t/m 328, 330 t/m 350, 352 t/m 361, 363 t/m 478, 483, 500 t/m 503, 505, 508 t/m 510, 512 t/m 527

Bijlagen
bij het toetsingsadvies
Locatiegebonden MER Verwerking en Opslag van radioactief afval
Locatie "Sloe"

Bijlagen 1 t/m 5

BIJLAGE 1

OVERIGE MEER GEDETAILLEERDE OPMERKINGEN OVER HET LOCATIEGEBONDEN MER LOCATIE SLOE

Tijdens de bestudering van het MER, de bijlagen bij het MER, de delen behorende bij de vergunningaanvragen en de inspraakreacties kwamen de volgende onnauwkeurigheden, opmerkingen en vragen naar voren.

1. De toegankelijkheid tot het vinden van informatie over veel milieu-aspecten in het MER is moeilijk. De informatie over specifieke onderwerpen komt in veel gevallen verspreid over het MER (en over de vergunningaanvragen) voor. Na enig zoeken kan de gewenste informatie wel gevonden worden. Een goed trefwoordenregister zou de lezer veel tijd bij het bestuderen van de documenten kunnen besparen.
2. In het MER en in de Bijlagen bij het MER bevinden zich verschillende kaarten zonder schaal aanduiding b.v. fig. 3.2 en fig. 3.3 op blz. 24, fig. 5.9 op blz. 59, fig. 12.1 op blz. 111 en fig. B.5.2.1, bijlage 5.2, blz. 2. Dit geldt ook voor verschillende kaarten in de diverse Banden van de Vergunningaanvragen: b.v. Band I, hoofdstuk 3, fig. 3.1, 3.2 en 3.3 en de Band Aanvraag WVO-vergunning de kaarten op blz. 3 en 4.
3. In par. 2.2 van het MER (blz. 19) wordt het scheidingsniveau tussen laag- en middelradioactief afval enerzijds en hoograadioactief afval anderzijds gelegd bij een stralingsniveau van 10 mSv per uur. Dat was in de beide voorafgaande MER'en 20 mSv per uur. Het MER locatie Sloe geeft niet aan waarom dit scheidingsniveau is teruggebracht.
4. In de Samenvatting van het MER onder het kopje "Bestaande toestand van het milieu" staat geschreven, dat binnen een straal van 2 km (rondom de beoogde locatie van de COVRA vestiging) geen mensen wonen. (In hoofdstuk 5 van het MER is deze aanduiding niet te vinden). In hun inspraakreacties wijzen de landbouwers P. de Winter, J.M. Nijsten, A.I. van Overbeeke en Boonman-Nieuwdorp^[1] erop dat hun bedrijven en woningen op ongeveer 1500 m van de voorgenomen locatie gelegen zijn aan respectievelijk de Ossenweg, de Korte Noordweg en aan de Weelweg te Borssele.
5. In hoofdstuk 13.5 van het MER worden de buitenlandse ervaringen met belevingsaspecten inzake de opslag van hoograadioactief afval gepresenteerd. Bij lezing blijkt dit alleen Zweden en de Bondsrepubliek Duitsland te betreffen. Waarom zijn in dit hoofdstuk geen ervaringen vermeld in andere landen waar hoograadioactief afval is opgeslagen (de USA, Canada, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, enz.)?

---

1 Bijlage 5, inspraakreacties nrs.: 4 t/m 6, 482.

6. Insprekers E. Werri-v.d. Dries en W. Coppoolse[2] hebben opgemerkt, dat het MER in hoofdstuk 13 niet meldt, dat de agrarische standsorganisaties onder hun leden een enquête hebben gehouden waaruit bleek dat de leden in meerderheid gekant zijn tegen de komst van de COVRA in de gemeente Borsele.
7. In de Verklarende Woordenlijst van het MER (blz. 139) zijn de begrippen ALI (Annual Limit of Intake), Bronterm en IBC-criteria (Isoleren, Beheersen en Controleren) niet verklaard. (De afkorting ALI staat wel in de lijst van afkortingen op blz. 138 van het MER). De term "Matrix" is verklaard als "inbeddend, omhullend gastheermateriaal". Wat zal de algemene lezer, voor wie deze verklarende woordenlijst is bedoeld, zich kunnen voorstellen met de omschrijving "gastheermateriaal"? Verder wordt in deze verklarende woordenlijst bij enkele geologische tijdperken de ouderdom opgegeven, zoals bij Oligoceen, Pleistoceen en Pliocene. Bij andere geologische tijdperken (b.v. Holoceen, Kwartair, Mioceen en Tertiair) is dit achterwege gebleven.
8. Inspreker R. van 't Westeinde wees er in zijn bijdrage aan de openbare zitting op 6 maart 1989 te Heinkenszand op, dat in par. 5.5, fig. 5.2 en in bijlage 5.3 wel de industriële bedrijven in de nabijheid van de voorgenomen locatie zijn opgesomd maar niet de agrarische bedrijven[3]. Hierover kan opgemerkt worden dat het in par. 5.5 van het MER en in bijlage 5.3 bij het MER vooral gaat om bedrijven waar stoffen liggen opgeslagen, die een risico kunnen inhouden voor de omgeving en dus ook voor een eventuele vestiging van COVRA. Waar inspreker Van 't Westeinde op doelt, is de invloed die de COVRA-faciliteit kan hebben op omliggende bedrijven.
9. In het MER op blz. 8 en op blz. 25 staat vermeld: "een bewakingsloge van waaruit de toegang tot het terrein kan worden gereguleerd en gecontroleerd". Op blz. 30 van het MER is te lezen: "Het terrein is omringd door een hek dat twee toegangspoorten bevat. Toegangscontrole vindt plaats van uit de bewakingsloge". De vraag doet zich voor of de controle vanuit de bewakingsloge zich ook uitstrekt langs het hek rondom het terrein (Zie ook blz. 31 van Band VI van de Vergunningaanvragen waar sprake is van een bewakingssysteem met camera's). Verderop in het MER op blz. 44 staat: "'s-Nachts en gedurende de weekeinden wordt o.a. de terreinbewakingsfunctie overgenomen door de centrale controlekamer". Strekt deze controle zich ook uit langs het hek?
10. Uit de informatie in het MER op blz. 26, in Band I, hoofdstuk 1, blz. 44 en hoofdstuk 5, blz. 25 en 26 en uit informatie gepresenteerd in de Band Aanvraag Bouwvergunning, tekening 61 wordt duidelijk welke activiteiten gepland zijn in het garagegebouw voor de stalling en onderhoud van de voertuigen van de transportgroep. Daaruit blijkt niet of er voorzieningen

---

2 Bijlage 5, inspraakreacties H4 en 484.

3 Zie bijlage 5 van dit advies, inspraakreactie nr. H5.

zijn getroffen tegen lekkages van de dieselolietank en de leidingen. Band I, hoofdstuk 1, blz. 44 geeft aan dat de inhoud van de dieselolietank bij het garagegebouw 30 m³ is. Daarentegen is in Band I, hoofdstuk 5, blz. 26 als inhoud van deze tank 10 m³ opgegeven. Welke inhoud is gepland?

11. Op blz. 26 van het MER staat geschreven dat een centraal ketelhuis in een apart dienstengebouw zal worden ondergebracht voor de warmwatervoorziening op het terrein, samen met noodstroomaggregaten en een transformatorstation. Er wordt niet gemeld met welke brandstof gestookt zal worden (dieselolie of aardgas?). Wil men weten hoe de noodstroomaggregaten functioneren, dan is dat moeilijk in de gepresenteerde informatie te vinden. Alleen de tekeningen in Band I van de vergunningaanvraag, hoofdstuk 4, blz. 41 en hoofdstuk 5, blz. 19 schrijven over noodstroomdiesels en dieselolietanks.
Op blz. 26 van het MER staat dat hemelwater afkomstig van daken en wegen naar een verzamelvijver wordt afgevoerd met een overstort op een rioolleiding, die uitmondt in de Westerschelde. Wordt het water in de vijver op radioactiviteit en olie gecontroleerd voordat het via de overstort wordt afgevoerd?
12. In par. 4.3 op blz. 35 van het MER is een beschrijving gegeven van de belangrijkste behandelingssystemen. Daaraan ontbreekt een beschrijving van het decontaminatiesysteem.
13. Op blz. 36 van het MER is sprake van "gasvormige stoffen zoals C en H". Deze stoffen hadden duidelijker aangegeven moeten worden.
14. Bij de bespreking van het systeem van waterbehandeling op blz. 36 van het MER wordt de wijze waarop het radioactieve afvalwater gereinigd wordt, niet duidelijk.
15. Op blz. 38 van het MER staat dat het laag- en middelradioactieve afval wordt opgeslagen in betonnen opslaggebouwen. Uit Band IV, blz. 16 blijkt dat het niet gaat om gestort gewapend beton maar om prefab betonpanelen.
16. Op blz. 40 van het MER staat: "de wanden en het dak van het opslaggebouw voor niet-warmteproducerend hoogradioactief afval ..... bieden ..... voldoende bescherming tegen invloeden van buitenaf". Deze zinsnede maakt niet duidelijk dat dit gebouw geen bijzondere bescherming biedt tegen overstroming zoals het gebouw voor de opslag van warmteproducerend hoogradioactief afval (zie par. 2.1 van de hoofdtekst van dit advies).
17. Op blz. 53 van het MER wordt gemeld: "De aanvoer van ruwe olie naar de raffinaderij van Total vindt plaats via een pijpleiding van de olieterminal op de Maasvlakte naar het Sloegebied. Deze pijpleiding ligt niet in de leidingstrook". De kaart van bijlage 5.4 laat echter een andere olieleiding zien, lopend van een olieterminal van Total aan de Westerschelde ten zuiden van Borssele langs het terrein van de PZEM naar het terrein van Total. De olieleiding vanaf de Maasvlakte wordt in deze bijlage niet genoemd (Zie ook Band I van de Vergunningaanvraag, hoofdstuk 3, blz. 11 en 12).

18. Op blz. 58 van het MER is te lezen dat op het terrein van de Kaloothaven een tweede kolenoverslaginstallatie is voorzien. Indien dit tot gevolg zou hebben, dat een tweede kolentransportband wordt geïnstalleerd, zullen maatregelen genomen moeten worden om stofhinder tegen te gaan, b.v. door beide transportbanden te overdekken.
19. In de tabel 6.3 op blz. 68 van het MER staan de waarden van de totale emissies uitgedrukt in ALI-waarde voor de scenario's 2A en 2B waarschijnlijk in de verkeerde kolom.
20. In de hoofden van verschillende subparagrafen van de hoofdstukken 6.4 en 6.5 blz. 70-72 van het MER is sprake van niet-radiologische effecten en radiologische effecten. In deze subparagrafen worden echter geen effecten maar emissies behandeld.
21. De opgave in tabel 6.10 op blz. 72 van het MER doet vermoeden, dat de totale emissie in ALI-waarden voor scenario 1 niet $5 \cdot 10^1$ maar $7 \cdot 10^1$ en voor scenario 2B niet $5 \cdot 10^2$ maar $7 \cdot 10^2$ moet zijn.
22. Naar aanleiding van de passage op blz. 80 van het MER waar staat: "Alle vloeistoftanks worden geplaatst in een bak met voldoende inhoud om de tankvoorraad, in geval van lekkage, in op te vangen", kan de vraag gesteld worden of deze voorziening ook getroffen zal worden voor leidingen, b.v. door middel van een vloeistofdichte goot of mantelbuis. (Zie ook Band III van de Vergunningenaanvraag, blz. 162, Band V, blz. 79 en de Vergunningaanvraag WVO, blz. 36).
23. In bijlage 2.2 van het MER, blz. 5 in tabel B.2.2.5 moet het woord "organische" worden gevoegd tussen de woorden "radioactieve" en "vloeistoffen". In dezelfde bijlage op blz. 6 bovenaan, regel 1 moet "organische" gewijzigd worden in "anorganische".
24. In bijlage 6.4 bij het MER, op blz. 4 in tabel B.6.4.2a wordt de gang van zaken voor scenario 1 geschetst waarbij de aanwezigheid van een verbrandingsoven voor vast (laag- en middelradioactief) brandbaar afval wordt vermeld. Dit is niet juist, want in scenario 1 wordt niet voorzien in de verbranding van vast laag- en middelradioactief afval (zie daarvoor blz. 34 en blz. 67 van het MER).
25. In Band I van de Vergunningenaanvraag, hoofdstuk 2, blz. 2 wordt gerefereerd aan de IBC-criteria, die worden omschreven als Insluiting, Beheersing en Controle. Vergelijk de beschrijving van deze criteria op blz. 17 van het MER.
26. De bijschriften van de tekeningen op blz. 27-31 van Band I van de Vergunningenaanvraag, hoofdstuk 5 zijn vrijwel onleesbaar. Dit geldt ook voor de tekeningen op blz. 14 en 15 van Band IV.
27. In Band II, hoofdstuk 5.1 op blz. 61 wordt een beschrijving gegeven van de wasserij. Daaruit blijkt dat het vullen van de wasmachine, centrifuge en droogtrommel met de hand gebeuren zal. Na behandeling worden de gewassen

kledingstukken op eventuele besmetting gecontroleerd. Controle op radioactieve besmetting zou ook vooraf moeten plaatsvinden. Deze informatie strookt niet goed met de tekst op blz. 144 van Band III: "De besmette kleding wordt aangevoerd in gesloten plastic zakken en kan dus als een gesloten bron worden beschouwd. Open bronnen ontstaan bij het overpakken van kleding van plastic zak naar wasmachine, van wasmachine naar centrifuge en van centrifuge naar droogtrommel".

28. Naar aanleiding van de tekst op blz. 35 van hoofdstuk 4 in Band I van de Vergunningenaanvraag over het aardgasnetwerk op het terrein van de COVRA kan de vraag gesteld worden hoe de aardgasleidingen voldoende beveiligd zullen worden: o.a. door middel van afsluiters en controle op lektheid?
29. In Band VI van de Vergunningenaanvraag op blz. 30 wordt de meting van waterstofpercentages in de lucht van de opslagruimten beschreven. Aangezien dit onderwerp ook nog elders in Band VI vermeld wordt, namelijk op blz. 37, 49, 52, 62 en 65 zou het voor de overzichtelijkheid en de leesbaarheid goed geweest zijn als naar deze andere bladzijden verwezen werd.
30. Op blz. 16 van de Aanvraag WVO-vergunning staat dat eventuele olie- en vetlekkage op het terrein droog zal kunnen worden opgeruimd, opdat het naar de vijver af te voeren hemelwater zonder behandeling gebruikt kan worden voor de koeling van luchtbehandelingsapparatuur en van de op zich gesloten koelsystemen voor de verbrandingsinstallaties. Het is aan te bevelen in de vergunning aandacht te besteden aan de controle op eventuele verontreinigingen in het als koelwater te gebruiken vijverwater, die alsnog zouden kunnen optreden.
31. Op blz. 37 en blz. 39 van de Aanvraag WVO vergunning wordt verwezen naar vloeistofstromen die in fig. 5.10 (op blz. 50) zouden voorkomen onder nummer 8. Dit nummer is echter niet aangegeven in de betreffende figuur.
32. Uit de Aanvraag Bouwvergunning, blz. 3 blijkt dat er enige parkeerterreinen zullen komen. Op grond van tekening 1 zal één van deze terreinen komen te liggen op een schiereiland in de vijver. Waar de andere parkeerterreinen zijn geprojecteerd, is onduidelijk. Bij de tekening 1, ontbreekt een legenda, bij de tekeningen 2, 12, 21, 22, 32, 41, 42, 43, 44, 51, 52 en 53 ontbreekt een toelichting. Op tekening 11 is bij de zuidwestgevel een hond ingetekend. Hoort deze bij de bewakingsdienst?

OPENBARE BEKENDMAKING VAN DE START VAN DE TOETSING

Staatscourant 33

Woensdag 15 februari 1989

Aanvragen Covra

In het kader van de coördinatieprocedure op grond van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne maken Gedeputeerde Staten van Zeeland het volgende bekend.

Aanvragen

Met het oog op de realisering van een centrale faciliteit voor de opslag en verwerking van radioactief afval op een perceel aan de Belgieweg te Nieuwdorp, kadastraal bekend gemeente Borsele, sectie A, no. 827, zijn door de Centrale Organisatie Voor Radioactief Afval (COVRA) NV te Petten op 11 januari 1989 bij hen de volgende stukken ingediend:

1. het verzoek aan burgemeester en wethouders van de gemeente Borsele om bouwvergunning voor het bouwen van een complex gebouwen behorende tot de eerste bedrijfsfase. De aanvraag is in strijd met het geldende bestemmingsplan. De gemeenteraad heeft op 7 februari 1989 verklaard dat in verband met voornoemde plannen een (herziening van het) bestemmingsplan wordt voorbereid. Het ingediende verzoek is niet in strijd met het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan. Daardoor ontstaat de mogelijkheid om met toepassing van artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en artikel 50, lid 8 van de Woningwet de gevraagde vergunning te verlenen.

Desgewenst kan een mondelinge toelichting op deze stukken worden verkregen bij het bureau ruimtelijke ordening en volkshuisvesting van de gemeente Borsele (tel. 01106-1730, tst. 244).

2. het verzoek aan de ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur om vergunning ingevolge de Kernenergiewet voor: het oprichten van een inrichting als bedoeld in artikel 15 onder b van de Kernenergiewet waarin splijtstoffen kunnen worden bewerkt en verwerkt en worden opgeslagen; het in voornoemde inrichting voorhanden hebben van splijtstoffen, ertsen en radioactieve stoffen, zoals bedoeld in artikel 15 onder a en artikel 29 van de Kernenergiewet; het in werking brengen en houden van de gedeelten van voornoemde inrichting, die behoren tot de eerste bedrijfsfase, welke gedeelten zijn aangeduid in paragraaf 1.6 van hoofdstuk 1 van de van deze aanvraag deel uitmakende gegevens;

alsmede is ingediend het bij deze aanvraag behorende locatiegebonden milieueffectrapport (MER). Desgewenst kan een mondelinge toelichting op deze stukken worden verkregen bij de Directie Stralenbescherming van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (tel. 070-209367, tst. 2795 of 2207).

3. het verzoek aan de minister van Verkeer en Waterstaat om vergunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het lozen van afvalwater op de Westerschelde ten behoeve van een inrichting waarin radioactief afval zal worden verwerkt en opgeslagen; alsmede is ingediend het bij deze aanvraag behorende locatiegebonden milieueffectrapport (MER).

Desgewenst kan een mondelinge toelichting op deze aanvraag worden verkregen bij Rijkswaterstaat, directie Zeeland (tel. 01180-86000, tst. 505).

Ter inzage

De aanvragen, het MER en overige stukken liggen voor een ieder ter inzage van 16 februari 1989 tot en met 15 maart 1989 op de volgende plaatsen en tijden:

in het gemeentehuis van Borsele, Stenevate 10, Heinkenszand op werkdagen van 9-12 en van 14-16 uur en iedere vrijdagavond in de openbare bibliotheek, Stengeplein 1, Heinkenszand van 17-20 uur; in de bibliotheek van het directoraat-generaal voor het milieubeheer van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, dr. Van der Stamstraat 2, Leidschendam op werkdagen van 9-12 en van 14-17 uur;

bij Rijkswaterstaat, directie Zeeland, Koestraat 30, Middelburg op werkdagen van 9-12 en van 13-16 uur; op het bureau Milieuzaken van de provinciale griffie, St. Pieterstraat 42 te Middelburg op werkdagen van 9-12 en van 14-16 uur.

Na 15 maart 1989, tot het einde van de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld tegen de beschikkingen, liggen de stukken ter inzage op bovengenoemde plaatsen op werkdagen van 9-12 en van 14-16 uur (met uitzondering van de openbare bibliotheek Heinkenszand).

Bezwaren

Een ieder kan een gemotiveerd bezwaarschrift indienen tegen het verlenen van de gevraagde vergunningen en wel tot en met 15 maart 1989. Een bezwaarschrift dient te worden gericht aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borsele (voor wat betreft 1), aan de ministers van Economische Zaken, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Welzijn,

Volksgezondheid en Cultuur (voor wat betreft 2) en aan de minister van Verkeer en Waterstaat (voor wat betreft 3), doch dient te worden gezonden aan Gedeputeerde Staten van Zeeland, St. Pieterstraat 42, 4331 EW Middelburg. Tegelijkertijd met het indienen van een bezwaarschrift tegen de onder 2 en/of 3 genoemde aanvragen kan een verzoek worden ingediend om persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Mondelinge bezwaren kunnen worden ingediend tijdens de openbare zitting in het ontmoetingscentrum 'de Stenge', Stengeplein 1 te Heinkenszand op 6 maart 1989 van 19-22 uur.

Hierbij wordt gelegenheid geboden over de aanvragen en het MER van gedachten te wisselen.

Een exemplaar van het milieueffectrapport (MER) kan worden opgevraagd bij het informatiecentrum van het bureau Voorlichting van de provincie Zeeland, Abdij 9 (ingang Kloostergangen), Postbus 6001, 4330 LA Middelburg (tel. 01180-31400). De kosten van het hoofdrapport bedragen f 15,- en van de bijlagen f 9,-.

Middelburg, 15 februari 1989.

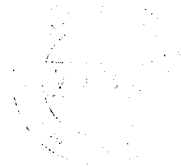
VERZOEK OM ADVIES

PROVINCE ZEELAND

provinciale griffie

provinciehuis · sint pieterstraat 42 · middelburg · postbus 6001 · 4330 LA middelburg · telefoon 01180-31011 · facsimile-app. klasse II · telex 37786 svcmb

AAN: Commissie voor de Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Middelburg, 8 februari 1989

ons kenmerk: 67

doorkiesnummer: 01180-31364

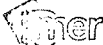
afd. 2, bureau milieuzaken

onderwerp: bekendmaking aanvragen/MER;
COVRA

Ingevolge het bepaalde in artikel 13, 2e lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne delen wij u mede, dat de onder bovengenoemd nummer ingeschreven aanvragen om vergunningen ingevolge de Kernenergiewet, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, het daarbij behorende locatiegebonden milieu-effectrapport (MER), alsmede de aanvraag voor de bouwvergunning op 15 februari 1989 worden bekendgemaakt.

Een exemplaar van de kennisgeving treft u hierbij aan.

U kunt desgewenst tijdens de openbare zitting aanwezig zijn. Tot het einde van de in de kennisgeving genoemde bezwarentermijn bestaat voor u de gelegenheid om te adviseren naar aanleiding van de aanvragen/MER (art. 19 van de wet).

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Indatenummer:	10 FEB. 1989
Nr:	237-09 <i>S/Ou/Pres</i>
Doccode:	123-490

Hoogachtend,
GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZEELAND,

namens deze,
de griffier der staten,
voor deze,
hoofd bureau milieuzaken,

Mr. C.J. Meijer

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE
VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die het onderhavige toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport opslag en berging van radioactief afval locatie Sloe heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van drs. H.G. Ouwerkerk.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- ir. C.J. Huijskens, wonende te Dommelen;
- dr. E.F. Blokker, wonende te Rotterdam;
- dr. C.A.J. Vlek, wonende te Onnen;
- dr. R. Schilt, wonende te Hilversum;
- ir. R.G. Schölvínck, wonende te Bergen (N-H);
- prof.dr. C.W. Stortenbeker, wonende te Arnhem;
- prof.mr. J. Wessel, wonende te Noordwijk.

Drs. J.J. Scholten treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 5

LIJST VAN INSPRAAKREACTIES EN ADVIEZEN

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
1	16.02.89	Hannie Schut te Utrecht	01.03.89
2	22.02.89	P. de Cock te St. Jansteen	01.03.89
3	27.02.89	Burgemeester en wethouders van Borsele	06.03.89
4	02.03.89	P. de Winter te Borssele	08.03.89
5	02.03.89	J.M. Nijsten te Borssele	08.03.89
6	02.03.89	A.T. van Overbeeke te Borssele	08.03.89
7	09.03.89	L. Traas te Nieuwdorp	13.03.89
8	07.03.89	B. Smit te Nieuwdorp	13.03.89
9	06.03.89	J.H.J. Nijsten te Borssele	13.03.89
10	? .03.89	Ria d'Hont te Koewacht en vier gelijkkluidende be- t/m zwaarschriften [1]	13.03.89
14			
15	?	C. Limonard te 's Heerenhoek	16.03.89
16	?	M.F. Boogert te Borssele	16.03.89
17	?	M. de Krijger te Borssele	16.03.89
18	?	C.P. Wortelboer te Borssele	16.03.89
19	11.03.89	H. Booij, Camping Estancia te Borssele	16.03.89
20	?	B. Sekewaal te Ovezande en vier gelijkkluidende be- t/m zwaarschriften	16.03.89
24			
25	?	H.J. Koens en C.A. Koens-Balleur te 's Heerenhoek	16.03.89
26	?	M.C. Bliet te 's Heerenhoek	16.03.89
27	?	F.P. de Rave te Borssele	16.03.89
28	?	H.L. de Jonge, M. de Jonge - Rijk en J.C. de Jonge te Borssele	16.03.89
29	07.03.89	Mw. H.M. de Jong te Nieuwdorp	16.03.89
30	?	L. Menheere te 's Heerenhoek en twee gelijkkluidende t/m bezwaarschriften	16.03.89
32			
33	?	J.J. Dekker te Ellewoutsdijk	16.03.89

-
- 1 Overal waar in deze bijlage staat, dat bezwaarschriften gelijkkluidend zijn, betekent dit wel dat zij alle afzonderlijk zijn ondertekend. In deze bijlage zijn echter niet alle namen van deze ondertekenaars vermeld. Hun namen en adressen zijn echter wel alle bekend bij de Commissie.

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
34	?	R.J. Masclé te s'Heerenhoek	16.03.89
35	?	J.M. Goeree te Driewegen	16.03.89
36	?	J.J. Schout te Borssele en elf gelijkkluidende be-	
t/m		zwaarschriften	16.03.89
47			
48	21.02.89	Mieke van de Dreeste te 's Heerenhoek	16.03.89
49	?	Fam. van Burgh te 's Heerenhoek	16.03.89
50	?	A. Dek - Vroe te Borssele	16.03.89
51	?	J. Vette te 's Heerenhoek	16.03.89
52	?	J.A. Boogert - Mol te Borssele	16.03.89
53	?	J.M. de Krijger te Borssele	16.03.89
54	?	Y.M. Manchelinns - de Moon 's Heerenhoek	16.03.89
55	?	A. Boonman te Nieuwdorp	16.03.89
56	?	J. Smits en familie te Ovezande	16.03.89
57	?	Mw. H.J. Flipse - Inen te Borssele	16.03.89
58	?	? te 's Heerenhoek	16.03.89
59	?	A.A. Rentmeester en A.C.J. Rentmeester de Vos te Nieuwdorp	16.03.89
60	?	C.L.C. Traas te Ellewoutsdijk	16.03.89
61	?	Sjaco en Jozé Westdorp te 's Heerenhoek	16.03.89
62	?	F.J.J. van 't Westende te 's Heerenhoek	16.03.89
63	?	F.B. Timmerman te 's Heerenhoek	16.03.89
64	?	H. Haazen Saaman te 's Heerenhoek	16.03.89
65	?	J. Goud te 's Heerenhoek	16.03.89
66	?	Maatschap Gebr. Rijk te 's Heerenhoek	16.03.89
67	?	Ingrid, Evi en Wannes Martens te "s Heerenhoek	16.03.89
68	?	G. Vlaminck te St. Jansteen	16.03.89
69	?	Ellen Murre te Borssele en drieëndertig gelijkklui- dende bezwaarschriften	16.03.89
t/m			
102			
103		Een persoon die op grond van art. 20, lid 4 van de Wabm heeft verzocht de persoonlijke gegevens niet bekend te maken.	20.03.89
104	08.03.89	Landbouwschap, Gewestelijke Raad voor Zeeland te Goes	20.03.89
105	08.03.89	Zuidelijke Landbouw Maatschappij te Goes	20.03.89
106	07.03.89	Gemeente Vlissingen	20.03.89
107	?	A. van den Berg - Eikhout te 's Heerabtkerke en 2	20.03.89
t/m		andere gelijkkluidende bezwaarschriften	
109			
110	?	Fam. Borst te Baarland en 1 ander gelijkkluidend be- zwaarschrift	20.03.89
t/m			
111			
112	?	R. Kips te Heeshendrikskinderen en 1 ander gelijkklui- dend bezwaarschrift	20.03.89
t/m			
113			
114	?	M. van Damme te Heinkenszand	20.03.89
115	?	A.E.C. de Jonge te Yerseke en 139 andere gelijkklui- dende bezwaarschriften	20.03.89
t/m			
254			

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
255 t/m 257	?	Marije Daalmans te Middelburg en 2 andere gelijk- dende bezwaarschriften	20.03.89
258 t/m 259	?	M. Besselink te Middelburg en 1 ander gelijk- luidend bezwaarschrift	20.03.89
260 t/m 263	?	Jolanda Gasseling te Vlissingen en 3 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
264 t/m 265	?	I.A. C. van Kooij te Middelburg en 1 ander gelijk- luidend bezwaarschrift	20.03.89
266 t/m 277	?	Conny Fassaert te Hengstdijk en 11 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
278 t/m 286	?	J. Duynhecke te Borssele en 8 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
287	?	A.M. v.d. Broecke te Middelburg	20.03.89
288 t/m 289	?	J.E. Rijk - Huigen te 's Heerenhoek en 1 ander ge- lijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
290	?	Luk Brusselaers te Kuitaart	20.03.89
291	?	J. Martens te 's Heerenhoek	20.03.89
292 t/m 295	?	Daniel Capello te Driebergen en 3 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
296	?	F.M. Remijn te Kwadendamme	20.03.89
297	11.03.89	drs. A. Huysmans te Graauw	20.03.89
298	?	W. Coppoolse te Heinkenszand	20.03.89
299	?	J. Visser te 's Gravenpolder	20.03.89
300	10.03.89	E.A. van Zunderen-Obbes te Heinkenszand	20.03.89
301 t/m 303	?	W.E. Obbes-Hoogenshaaten te Rotterdam en 2 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
304	?	Ev. A. Obbes te Capelle aan den IJssel	20.03.89
305	?	M.P. Obbes te Rotterdam	20.03.89
306 t/m 307	?	L. van Zunderen te Heinkenszand en 1 ander gelijk- luidend bezwaarschrift	20.03.89
308	?	J. Rijk te Lewedorp	20.03.89
309 t/m 311	?	G. Veen te Heinkenszand en 2 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
312	09.03.89	Jeannet Vermuë te Wolphaartsdijk en 22 andere onder- tekenaars zich noemende: "een groep jonge agrarische vrouwen en mannen."	20.03.89

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
313 t/m 316	?	Jolande Fassaert te Hulst en 3 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
317 t/m 318	?	P. Kodde te Vlissingen en 1 ander gelijkkluidend be- zwaarschrift	20.03.89
319 t/m 322	13.03.89	Socialistische Partij Afd. Vlissingen en 3 andere ge- lijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
323	?	M.G. Wesseling - Scheer te Ritthem	20.03.89
324	?	F. Courtin te 's Heerenhoek	20.03.89
325 t/m 328	?	F.P. Sinac te Borssele en 3 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
329 330 t/m 331	12.03.89 ?	H.H. van der Horst - van den Hoven te Wassenaar J. Antheunisse en 1 ander gelijkkluidend bezwaar- schrift	20.03.89 20.03.89
332	?	C. Peeters te 's Heerenhoek	20.03.89
333 t/m 334	?	J.H.A. Vermuë te Baarland en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
335 t/m 336	?	Ad van Overbeeke te Borssele en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
337	?	P. Menheere-Ars te 's Heerenhoek	20.03.89
338 t/m 350	?	D. Schipper-Walhout te Borssele en 12 andere gelijk- kluidende bezwaarschriften	20.03.89
351 352 t/m 355	10.03.89 ?	F.H. Noteboom en P.L.M. van Slee te 's Heerenhoek C.L.P. Peeters te Heinkenszand en 3 andere gelijkklui- dende bezwaarschriften	20.03.89 20.03.89
356 357	11.03.89 ?	Mw. D.H. Compoolse-van Belzen te Heinkenszand Fam. van Damme te Hulst	20.03.89 20.03.89
358 t/m 359	?	H. Boonman te Nieuwdorp en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
360	?	- naam onleesbaar -	
361	?	H. Paardekoper Kerkhove te Borssele	20.03.89
362 363 t/m 367	12.03.89 ?	A.M. van 't Westeinde v.d. Slot te Arnemuiden S.M. Nijsten te Borssele en 4 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89 20.03.89
368 369	11.03.89 ?	J. Steijn en M.C. Steijn te Lewedorp G.W.M. Raas te 's Heerenhoek	20.03.89 20.03.89
370 t/m 392	?	Jacoba de Bruine te Borssele en 22 andere gelijkklui- dende bezwaarschriften	20.03.89

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
393 t/m 394	?	E. Tuik te 's Heerenhoek en 1 ander gelijkkluidend be- zwaarschrift	20.03.89
395 t/m 396	?	A. Vermuë te Heinkenszand en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
397	13.03.89	D. Boonman te 's Heerenhoek	20.03.89
398 t/m 421	?	A.J. van den Ende te Borssele en 23 andere gelijk- kluidende bezwaarschriften	20.03.89
422	12.03.89	Edelpelsdierenfarm F.J. Sinac te Borssele	20.03.89
423 t/m 424	?	G. Fassaert te Kloosterzande en 1 ander gelijkklui- dend bezwaarschrift	20.03.89
425 t/m 431	?	E. Kambier-Roose te Heinkenszand en 6 andere gelijk- kluidende bezwaarschriften	20.03.89
432 t/m 434	?	W. Knulst, J. Hamelink en Reineke Wieman te Baarland en 2 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
435 t/m 436	?	Jan Geldof te Driewegen en 1 ander gelijkkluidend be- zwaarschrift	20.03.89
437	?	C.J. v.d. Broeken - L. te Nieuwdorp	20.03.89
438	?	A. Westdorp te 's Heerenhoek	20.03.89
439 t/m 445	?	Truus Goedendorp te 's Heer Hendrikskinderen en 6 an- dere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
446	?	H.J. de Feiter en A. Vilijn te Heinkenszand	20.03.89
447 t/m 448	?	H. van Zunderen te 's Heerenhoek en 1 ander gelijk- kluidend bezwaarschrift	20.03.89
449	?	C. van Liere te Ovezande	20.03.89
450 t/m 451	?	F. Koens te 's Heerenhoek en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
452 t/m 459	?	C. Duijnkerke te Borssele en 7 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
460 t/m 461	?	R. Demmenie te Heinkenszand en 1 ander gelijkkluidend bezwaarschrift	20.03.89
462	?	J. Platschorre te Driewegen	20.03.89
463	?	N.T. Aronson te Oudelande	20.03.89
464 t/m 471	?	J. Walhout te Borssele en 7 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	20.03.89
472	?	L.M.H.J. Weisters te Heinkenszand	20.03.89

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
473 t/m 474	?	A.J.G. Martens te 's Heerenhoek en 1 ander gelijk luidend bezwaarschrift	20.03.89
475	10.03.89	PVDA afd. Borssele te 's Gravenpolder	20.03.89
476 t/m 478	?	J.M. Huige te 's Heerenhoek en 2 andere gelijk- luidende bezwaarschriften	20.03.89
479	10.03.89	P.P.J. den Boer te Heinkenszand	20.03.89
480	10.03.89	J.L.D. Boonman te Lewedorp	20.03.89
481	24.02.89	C. Dek - Mulder, E. van Klinken-Polderman te Koude- kerke en 372 andere personen met opgave van naam, adres en voorzien van ondertekening (alle deelnemers aan gesprekken over het conciliair proces van diverse kerken op Walcheren)	20.03.89
482	09.03.89	Familie Boonman - Nieuwdorp te Nieuwdorp	20.03.89
483	12.03.89	Elly de Jager te Lewedorp	20.03.89
484	12.03.89	W. Coppoolse te Heinkenszand	20.03.89
485	14.03.89	Vereniging Milieudefensie te Amsterdam	20.03.89
486	08.03.89	De "Stichting Miljoenen zijn tegen" te Amsterdam, W.J.H. Loermans te 's Gravenhage en nog 21 andere personen allen tot gemachtigd stellend mr. N.M.P. Steijnen, advocaat te Zeist. Daarnaast hebben nog eens 31 personen advocaat Steijnen tot gemachtigde gesteld, waaronder enkele personen die ook op andere wijze be- zwaar hebben aangetekend.	20.03.89
487	15.03.89	Stichting Natuur en Milieu te Utrecht	20.03.89
488	10.03.89	P.P.J. de Boer te Heinkenszand	22.03.89
489	10.03.89	J.L.D. Boonman te Lewedorp	22.03.89
490	24.02.89	E. van Klinken - Polderman en C. Dok-Mulder te Koude- kerke en 312 andere mede ondertekenaars van het be- zwaarschrift	22.03.89
491	11.03.89	De "Stichting Miljoenen zijn tegen" te Amsterdam, J. Bronkhorst te 's Gravenhage en nog 68 andere be- zwaarden, in deze vertegenwoordigd door mr. N.M.P. Steijnen, advocaat-gemachtigde te Zeist	22.03.89
492	14.03.89	Overslagbedrijf Terneuzen "OVET" B.V. te Terneuzen	22.03.89
493	11.03.89	De "Stichting miljoenen zijn tegen" te Amsterdam, J. Bronkhorst te 's Gravenhage en nog 68 andere be- zwaarden, in deze vertegenwoordigd door mr. N.M.P. Steijnen, advocaat-gemachtigde te Zeist	22.03.89
494	18.02.89	A.O. van Ham te Retthem	28.03.89
495	13.03.89	H. Limonard te 's Heerenhoek	28.03.89
496	11.03.89	Camping Estancia te Borssele	28.03.89
497	09.03.89	Contactraad van Kerken in Souburg te Oost-Souburg	28.03.89
498	08.03.89	M. Karelse te Goes	28.03.89
499	14.03.89	Annemarie Sinac te Middelburg	28.03.89

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
500	?	M.j. van Hoorn en H. van Pol te Rilland, S.A. Bil te Krabbendijke, Gerard v.d. Wal te Goes en H.G. Huysmans te Heinkenszand	28.03.89
501	?	H. van Striem, H.J. van Liere, Saskia Ridderhof te Kruiningen, M.P. de Jonge te Vlissingen, A. Verboken te Yerseke en P. Raas te Lewedorp	28.03.89
502	?	G.J. Verburg te ? en 1 ander bezwaart/m	28.03.89
503		schrift met 5 (onleesbare) ondertekeningen	
504	13.03.89	P. Nagtegaal en J.K. Nagtegaal - Borger te Vlissingen	28.03.89
505	?	A. Michels te 's Heerenhoek	28.03.89
506	13.03.89	N. de Ridder te Axel	28.03.89
507	14.03.89	Coöperatieve Tuinbouwveiling Zeeland (CVZ) B.A. te Kappelle	28.03.89
508	14.03.89	R. Knuit te 's Heerenhoek	28.03.89
509	14.03.89	E.M. Timmerman te 's Heerenhoek	28.03.89
510	12.03.89	M. Schouwenberg-Kout te Nieuwdorp	28.03.89
511	?	Johan Kole te Nisse	28.03.89
512	14.03.89	P.J. Vollaard te Nisse	28.03.89
513	?	R.G.U.M. Driekuns te Hulst en 4 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
514	?	Ing. W. Schreurs te Goes en 49 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
515	10.03.89	dhr. Adriaanse te 's Heerenhoek en 7 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
516	13.03.89	J. Nieuwdorp te 's Heerenhoek en 75 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
517	13.03.89	M. de Vos Rentmeester te 's Heerenhoek en 90 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
518	12.03.89	F.W. Rijk en mw. Rijk - de Koster te 's Heerenhoek en 98 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	228.03.89
519	?	M. de Bee te 's Heerenhoek en 211 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
520	?	G.L. de Kok te Goes en 149 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
521	?	Christian Pieters te Lewedorp en 90 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
522	?	Jan de Jonge te Wolphaartsdijk en 85 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
523	?	J.E.A. de Hamer - Herman te Nieuwdorp en 58 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89

Nr.	Geda- teerd	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie m.e.r
524	?	R.J. de Vos te Nieuwdorp en 8 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
525	?	H. v.d. Wakker Del Fos te Wolphaartsdijk en 59 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
526	?	Elma Spruit te Nieuwdorp en 135 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
527	?	D. Imanse - Butijn te Nieuwdorp en 75 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	28.03.89
528	16.03.89	De Directeur Zeeland van Rijkswaterstaat te Middelburg	30.03.89
529	?	L. Baayens te Nieuwdorp	30.03.89
530	14.03.89	G.J.A. Verburg te 's-Gravenpolder	30.03.89
531	13.03.89	De wijkvereniging Nieuw en St. Joosland	30.03.89
532	?	J.M. Polderman te Vlissingen en 53 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
533	15.03.89	Zeeuwse Milieu Federatie te Goes	30.03.89
534	?	C.C. Steketee te Oudelande	30.03.89
535	?	H.F. Vlasblom te Oudelande	30.03.89
536	?	Marjo Oosthoek te Oudelande Barbara Dekker te Anna-Jacobapolder, Laura en Olga de Pundert beide te Oudeland en 13 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
537	?	H.H. Nieveld te Oudelande	30.03.89
538	14.03.89	Milieuvereniging Oosterhout te Oosterhout	30.03.89
539	13.03.89	Het bestuur van de afdeling West Zuid-Beveland van de Nederlandse Fruitteeltorganisatie te Oudelande	30.03.89
540	15.03.89	T.C. Prins te Middelburg	30.03.89
541	14.03.89	M.G. van der Stol en M.J. de Dreu te Nisse	30.03.89
542	?	A. de Jonge te Nieuwdorp en 4 andere gelijkkluidende bezwaarschriften	30.03.89
546			30.03.89
547	?	L. Touw-Goedbloed te Veere en 101 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
548	?	A. Otte te Nieuwdorp en 269 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
549	?	Erik de Jonge te 's Heer Abtskerke en 42 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
550	?	D. v.d. Guchte te Nisse en 58 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
551	?	C. Roose te Nisse en 46 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
552	?	N. van Gaalen te Hansweert en 60 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
553	?	J.A.M. Gerris-Kriek, W.J. Kriek te Oudelande en 14 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89
554	?	A. Hugense te Nisse en 28 andere ondertekenaars van het bezwaarschrift	30.03.89